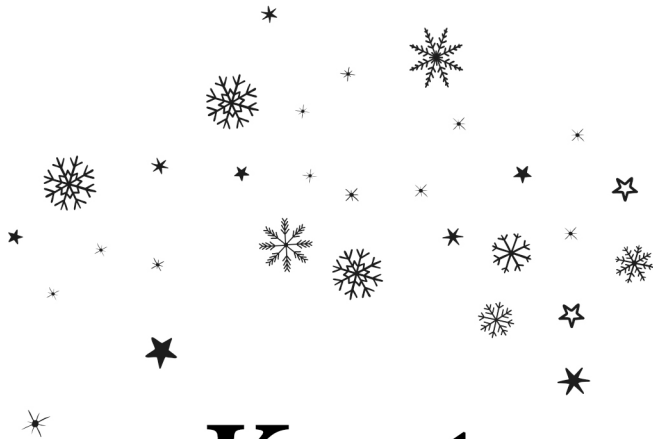
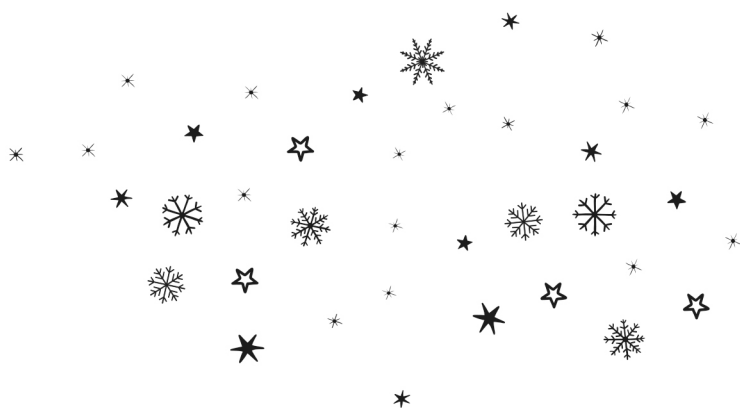

Kerst op een eiland

ANNA WINTHER

LIND&CO

LIND&CO

www.lindco.nl

info@lindco.nl

Copyright © Anna Winther, 2024

Oorspronkelijke titel: En skärgårdsjul

© Nederlandse uitgave: Uitgeverij Lind & Co, 2026

Eerste druk: November 2026

Vertaald vanuit het Zweeds door Nuanxed/Corien Leemburg

Omslagontwerp: Emma Graves

Grafisch design: Designs by Lotte

Technische opmaak: Rubre Art

NUR 343

ISBN: 9789493285477

Uitgeverij Lind&Co drukt haar boeken op papier met het FSC® keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Lind&Co.

Voor mama

HOOFDSTUK 1

ZONDAG 24 NOVEMBER

Maria kijkt uit het raam. Grote sneeuwvlokken dwarrelen langzaam naar beneden. Van de straat klinken gedempte stemmen; mensen haasten zich in het diepe donker voorbij. Aan een tafeltje voor twee bij het raam drinkt een man met een lange, lichtgrijze baard koffie. Het peperkoekje dat ze op het schoteltje had gelegd, ligt er onaangeroerd naast. Misschien is hij zo iemand die vindt dat je minimaal moet wachten tot Eerste Advent, voordat je iets kerstachtigs mag eten? In dat geval is hij een van de weinigen.

Tegenwoordig schaamt niemand zich er meer voor om in november al kerstversiering op te hangen. En geen mens kijkt er meer van op als er op ieder willekeurig moment van het jaar semlor in de supermarkt opduiken, ook al hoort dat romige gebakje eigenlijk bij een specifieke dinsdag in februari. Maar maakt dat eigenlijk wat uit? Er is immers geen adventspolitie die mensen beboet omdat ze hun adventskandelaars tot ver in april in het raam laten staan. Er zijn wel grotere problemen in de wereld.

Gelukkig maar, dat er geen adventspolitie is, denkt ze en ze kijkt rond in de zaak die de afgelopen vijftien jaar haar domein is geweest. In de grote ramen aan de straatkant, staan al hoge, zevenarmige kandelaars en alle tafels zijn voorzien van rode kleedjes met matglazen waxinelichthouders met sterretjes erop. Bij de koffie worden al twee weken lang peperkoekjes geserveerd en de afspeellijst met kerstmuziek draait al even lang.

De grote digitale klok in de etalage aan de overkant geeft aan dat het nog 52 minuten is tot ze het café voor de allerlaatste keer zal sluiten. Hun stille, vaste zondagsklant heeft zijn koffie op

en knikt naar haar, waarna hij de rinkelende buitendeur opendoet. Zou dat de allerlaatste klant ooit zijn geweest? Ze ziet hoe hij in de sneeuwstorm verdwijnt. Als waardering voor het feit dat hij Brittass zo'n lange tijd heeft gesteund, had ze hem op koffie moeten trakteren. Maar nu is het te laat. Vanaf morgen bestaat Brittass Café niet meer. Voortaan moeten de inwoners van Stallinge het lekkers voor bij de koffie meenemen uit het bake-off rek van de supermarkt. Kaneelbroodjes, wienerbroodjes en suikerdonuts, allemaal zonder room.

Had een gebakpolitie misschien de winkeliers met hun snelle afbakbroodjes ervan kunnen weerhouden om echte cafés, die ontzettend veel tijd en liefde besteedden om echt gebak te serveren, uit de markt te concurreren? Dat valt te betwijfelen. Nieuwe commerciële tradities raken snel ingeburgerd. Toen Maria jong was, bestonden zowel Valentijnsdag als Halloween nog niet. Hoe zouden de mensen, of beter gezegd de winkeliers, vandaag de dag kunnen overleven zonder deze geïmporteerde gebruiken? Om nog maar te zwijgen over Black Friday en Cyber Monday. Zouden de kantoormedewerkers in de grote steden überhaupt overleven als er geen take away-koffie bestond?

Alleen achtergebleven vist ze haar mobiel uit de achterzak van haar spijkerbroek, opent de *Vrienden van Echte Room*-pagina op Facebook om door de berichten te scrollen. Ze vult een grote kop met koffie en legt wat overgebleven lekkers uit de glazen toonbank op een schoteltje. Een stuk saffraancake met slagroom en een paar peperkoekjes. Op een van de tafeltjes bij het raam, met een grote adventskandelaar op de achtergrond, arrangeert ze een prachtig stilleven met de koffie, het lekkers en een brandend waxinelichtje, waarna ze een paar foto's maakt. *Een kaars voor het einde van het café*, zet ze als titel boven haar bericht. *Vijftien jaar bij Brittass in Stallinge zijn voorbij: wat zal ik nu eens gaan doen?*

Ze klikt op *Publiceren* en bekijkt haar bericht opnieuw. Al

snel komt er een like van Helena. De vriendin met hetzelfde rechtvaardigheidsgevoel als zij, wanneer het op bakken aankomt. Er hoort echte boter, melk en room in. Alles van een levende koe. En met echte suiker, geen variant daarop.

Maria en Helena ontmoetten elkaar op de middelbare school, toen ze beiden de richting 'Horeca' kozen. De school lag in de buurgemeente en ze namen elke dag dezelfde bus. Na hun eindexamen hielden ze contact, ze waren elkaars beste vriendinnen en trokken veel met elkaar op. Ze gingen naar nachtclubs, bakten samen of maakten lange wandelingen in het bos. De grote vragen van het leven werden besproken en de jongens met wie ze dateten, werden grondig geanalyseerd. Toen Helena op haar vijfendertigste eindelijk de man van haar leven ontmoette en voor hem naar Göteborg verhuisde, veranderde hun contact in lange telefoongesprekken. Maar de laatste jaren zijn ook die verwaterd, denkt Maria met een steek in haar borst. Tegenwoordig verloopt het meeste contact via social media.

Maria bakt graag en vaak. Maar tegenwoordig is het vooral om het resultaat op Facebook te laten zien. De laatste tijd lijkt de aandacht echter steeds oppervlakkiger te worden. Er is immers niemand die kan bevestigen dat haar baksels ook echt lekker zijn.

Lars en Britta, de eigenaren van Brittass, waren degenen die al het bakwerk deden. Intussen was Maria verantwoordelijk voor de verkoop en het beheer van het café: dat wil zeggen alles van decoratie tot schoonmaak. Maar ze naderen de pensioengerechtigde leeftijd. Ze hadden de puf niet meer om te vechten tegen de toegenomen concurrentie. En dus hadden ze haar na de zomer laten weten dat ze het café rond Advent wilden sluiten, om naar warmere oorden te kunnen vertrekken en daar Kerst te vieren. Met andere woorden: ze heeft ruim de tijd gehad om een andere baan te zoeken. Maar het kleine plaatsje Stallinge - in de buurt van het Mälarmeer - heeft een hoge werkloosheid. Als je als voormalig cafémedewerkster van tegen

de vijftig een andere baan wilt, zul je het verder weg moeten zoeken of - in het ergste geval - meer dan een uur met de trein naar de hoofdstad moeten reizen. En voor iemand die zo snel wagenziek is als Maria, is dat geen doen.

Ze kijkt op het horloge dat ze van haar moeder heeft geërfd. Nog twee minuten. Ze loopt naar de toegangsdeur, draait het bordje om zodat er GESLOTEN op staat en dooft dan langzaam de verlichting in de zaak. Ze hangt haar schort aan de haak, stopt de rest van de saffraancake in een doos en doet haar werkschoenen in een tas. Dan schakelt ze het alarm in en doet ze de deur op slot. De sleutels moet ze later deze week terugbrengen. Ze wikkelt haar sjaal een extra keer om haar hals en stapt dan de besneeuwde winkelstraat op om voor de allerlaatste keer van haar werk naar huis te lopen.

Haar telefoon gaat en ze doet haar want uit om op te kunnen nemen.

‘Gelukkig heb ik je te pakken,’ klinkt de stem van Sofia, ietwat buiten adem. ‘We hebben volgend weekend oppas nodig voor de jongens. De baas van Niklas heeft ons uitgenodigd voor een kerstdiner in Stockholm, met overnachting en al.’

‘Aha,’ zegt Maria.

‘Is dat niet fantastisch?’

‘Ja dat wel.’

Haar jongere zusje vraagt zelden om hulp, ze bepaalt dat het moet gebeuren. Zo is het al sinds hun ouders veel te vroeg overleden en Maria als 25-jarige de ouderrol voor haar zeven jaar jongere zusje op zich nam.

‘Maar wat is er, heb je al iets anders gepland voor volgend weekend?’

Ze weet dat ik normaal gesproken om het weekend werk, ook al zal dat nu niet meer zo zijn, denkt Maria. Ze laat een onderdrukte zucht ontsnappen.

‘Nee, nee. Het kan wel, ik kan wel op ze passen.’

‘Je bent een engel. Zeg maar als ik iets voor je terug kan doen.’

‘Vandaag was mijn laatste dag bij...’

‘Adam, wat doe je, hou op...’ Sofia schreeuwt zo hard tegen haar bijna zesjarige zoon dat Maria de telefoon bij haar oor vandaan moet houden. ‘Mijn hemel, ik word helemaal gek, hij heeft alle LEGO op de keukenvloer gegooid. Wat zei jij trouwens?’

‘Vandaag was mijn laatste...’

‘Hou op,’ zei ik. ‘Mia, ik moet ophangen. We spreken elkaar. Kus.’

‘Kus,’ zegt Maria tegen zichzelf, want Sofia heeft al opgehangen.

Met de sleutel opent ze het deurtje van haar postbus. Een envelop met een handgeschreven adres ligt eenzaam op haar te wachten. Geen afzender. En ook geen postzegel, alleen een stempel van een frankeermachine. Terwijl ze de trap naar de eerste verdieping neemt, maakt ze de brief voorzichtig open met haar sleutel. Ze vouwt de voorbedrukte brief open en blijft voor haar deur staan:

Gefeliciteerd met je verjaardag, Maria. Binnenkort is het tijd om je vijftigste verjaardag te vieren en we willen je hierbij een extra voordelige aanbieding doen om je feestje bij ons te houden in Stallinge Krog. We hebben plaats voor maximaal honderd gasten...

Ze doet de deur van het slot, scheurt de brief doormidden en gooit hem in de oud-papierbak die in de gang staat. Een 50e verjaardagsfeestje bij Stallinge Krog voor honderd personen. Niet iedereen zit er toch op te wachten om een feestje te geven? Wie zou ze dan moeten uitnodigen? Haar zus en haar gezin? Helena? Ze hebben elkaar al meer dan tien jaar niet gezien: waarom zou zij dan nu helemaal hiernaartoe komen?

Aangezien ze op Kerstavond jarig is, heeft ze nooit een verjaardagsfeestje gehad waarbij ze echt in het middelpunt van de belangstelling stond. Toen ze klein was, zorgden haar vader en moeder er nog voor dat haar verjaardag ‘s ochtends centraal

stond. Maar na verloop van tijd werd dat minder belangrijk. In elk geval geeft Sofia haar meestal wel een verjaardagscadeau. Tenminste, als ze samen Kerst vieren dan. De laatste jaren reisde haar zusje met haar gezin meestal af naar een of ander warm land om aan alle kerstverplichtingen te ontsnappen. Zo zou het ook dit jaar gaan: de drie weken durende reis naar Thailand was al lang geleden geboekt.

De warmte opzoeken met het gezin, of in ieder geval met een man, om haar 50e verjaardag te vieren. Dat zou fijn geweest zijn. Maar ze kan maar niet bedenken hoe ze die überhaupt had kunnen ontmoeten. Natuurlijk had ze, nadat het voorbij was met Fredrik, geprobeerd te daten. Hij was de enige met wie ze had samengewoond. Maar in feite had niemand daarna haar interesse weten te wekken.

De woorden van Britta, tot een kwartier geleden haar werkgeefster, echoën in haar hoofd: 'Je moet beseffen dat de besten al bezet zijn en dat je je eisen een beetje naar beneden bij moet stellen.' Het klonk niet bepaald vriendelijk, maar misschien zat er wel degelijk een kern van waarheid in. Ze bekijkt zichzelf in de spiegel in de gang. Haar bruine haar heeft grijze lokken gekregen, maar de gebruikelijke vlecht op haar rug is nog steeds dik en glanzend. Haar blauwe ogen worden omrand door kleine rimpeltjes. Verder is de huid van haar gezicht nog redelijk glad, maar voor de tijd van het jaar bijna doorzichtig. Ze knijpt in haar taille en constateert dat het weer tijd is om met haar lange wandelingen te beginnen. Al was het maar om meer energie te krijgen en er wat fitter uit te zien. *Maar wat maakt het uit hoe ik eruitzie, als ik met Kerst toch alleen ben?*